

MURAKÖZ

(MEDJIMURJE)

helyi érdekű vegyes tartalmu lap.

A lap szellemi részét
illető közlemények a
„MURAKÖZ”
szerkesztőségéhez küldendők
Csáktornyára.

Kiadóhivatal:
FISCHEL FÜLÖP
könyvkereskedése Csáktornyán.

A „MURAKÖZ”
megjelenik havonként 3-szor:
1-én, 10-én és 20-án.
Előfizetési árak:
egész évre 3 frt. — kr.
fél évre 1 frt. 50 kr.
negyedévre — frt. 75 kr.

Az országos kiállítás és Muraköz.

A jövő évben nyitattik meg Budapesten a magyar országos kiállítás. Az előkészületek nagyban folynak. Felhívások bocsájtatnak ki, bizottságok állítatnak fel az ország minden vidékén. Szóval mindenki azon igyekszik, hogy a haza szellemi és anyagi életét: ipar, kereskedelmi, termény és egyéb czikkeit méltóan bemutathassa a művelt külföldnek.

A kiállítás van hivatva arra, hogy nemzeteket megismertessen más nemzetekkel és hogy a nemzeteket önmaguk megismerésére vezesse. Állítsunk ki! Mutassuk meg a külföldnek, hogy mink van és nézzük meg mi magunk is, hogy mivel birunk idehaza. Mutassuk meg a művelt külföldnek, hogy Magyarország minden tekintetben méltán foglal helyet Europa cultur államai között. Törekezdjünk, hogy az országos kiállítás az idegenre tanulságul, reánk nézve pedig buzdítással szolgáljon! A haza minden egyes vidékének hazafias kötelessége tehát a kiállítás sikerétől telhetőleg előmozdítani.

Ismerjük meg, de ismertessük is meg önmagunkat! Muraköz, mint politikai terület eléggé ismeretes, de terményeit, iparát, kereskedelmét nem csak az ország, de a közel vidék sem ismeri és ennél fogva érdeme szerint nem is méltatja. Ismertessük meg tehát Muraközt az országos kiállításon!

Terem itt ritka tulajdonságu, becses bor. Önálló neve nincs; a rossz borok javítására, erősítésére viszik ki a szomszéd Stajerba olcsó pénzért, hogy más néven drágábban eladhassák. Küldék a termelők tömegesen a kiállításra, hogy önálló nevet és piacot szerezzenek neki. Muraköz lavai iránt fel van ugyan a figyelem keltve de a kereslet és a kivitel nem oly nagy, milyet a muraközi lovak jó tulajdonaiknál fogva megérdemelnének. A muraközi lótenyésztők maguknak tesznek leginkább hasznot, ha lovaikat kiállítják. Aztán van itt más kiállítani való is. Van

itt kitűnő kukoricza, árpa, len, kender, gyümölcs, ipara (szövészet, légrádi kések és egyéb különlegességek), tanintézetei sat. megérdemlik, hogy a haza megismerkedjék velök.

Tehát mutassuk be a kis Muraközt kellőleg a nagy hazának, hogy figyelmét reánk irányozza! Ajánljuk az alábbi felhívást a t. olvasó szives figyelmébe.

Az 1885. évben Budapesten megtartandó országos kiállítás tárgyában a nagy-kanizsai helyi bizottság alulírottakat Csáktornya és Muraköz vidékére biztosokká nevezte ki.

A t. közönséget erről a kiállítás érdekében azon kérelemmel értesítjük, sziveskedjék körében odahatni, hogy hazai kiállításunk Muraköz részéről minél nagyobb mérvben képviselve legyen.

Ezen célból Muraközben levő erdő és közbirtokosokat s egyéb üzletvezetőket felhívjuk, hogy minél előbb nyilatkozzanak, vajjon a kiállításra küldeményeket ohajtanak-e felterjeszteni s minéműket; és ha kiállítók találkoznának, ezeknek szándékukat velünk közölni sziveskedjenek, hogy e célból a bejelentési ivatek kiküldhessük, melyeket nekünk kitöltve viszaküldeni szivesek leendenek.

Az általános rakonszenv, melyvel ezen első magyar kiállítás minden közben találkozik, reményleni engedi, miszerint a t. közönség abbéli törekvésünket — hogy Muraköz is ezen szorgalom és előmeneteli versenyén kellőleg képviselve legyen — a leghathatósabban támogatni fogja.

Szives tudomásvétel vegett — közöljük, hogy a kiállításra a következő nemek kerülhetnek:

- élő állatok és állati termények;
- gyümölcs és gabona minden neme;
- házi készítmények minden neme;
- felhasználható tárgyak és pedig: Lábbeli, szabó, asztalos, lakatos, kovács, kádár, bognár és stb. készítmények,
- fa és fagyártmányok.

A megnevezett tárgyak tér-árait — mihelyt a bejelentési ivatek megjelölésével annak, hogy a kiállításra szándékozó fél a kiállítandó tárgy részére mennyi tért kíván, — hozzánk áttétettek közölni fogjuk.

A bejelentések általunk f. évi december hó végeig Budapestre felterjesztendők; miért is a t. közönséghez azon sürgős kérelmet intézzük, — hogy szives közreműködéssel — ezen áldásos munkát azonnal megkezdendi — s mihamarább a több bejelentést hozzánk küld.

Feladatunkban szives támogatást kérve maradtunk teljes tisztelettel:

Az 1885. évben tartandó országos kiállítás. Csáktornya és Muraköz helyi bizottsága.

Csáktornya, 1883. december hó 4-én.

BÁRÓN LIPÓT,
titkár.

HIRSCHMANN SÁNDOR,
elnök.

A keleravész elleni óvintézkedések.

A csáktornyai járás szolgabírája a járás jegyzőjéhez a következő óvintézkedéseket tartalmazó rendeletet küldötte:

1) Minden községben azonnal egészségügyi bizottság állítandó fel, bizottsági tagok nevei egy kimutatásba foglalva hozzám f. évi július hó 15-ig mulatlan betérjesztendők.

Az egészségügyi bizottság áll a következőkből: a hol orvos lakik, a helybeli orvos bizottsági elnök, tanító, plébános és a községbeli gyógyszerész, állatorvos és két vagy három egyén akik az egészségi ügyre folyton felügyelni tartoznak.

Különösen az említett bizottság következőkre fog felügyelni:

Hogy az utcák és udvarok folyton tisztán tartassanak, a csatornák naponta kitisztassanak, a pecze gödrök, úgy a trágyalé naponta fertőtleníttessenek; a meleg napokban az utcák és udvarok megöntöztessenek.

halál várja. Az álarcos domino nem más, mint a fiata hölgy, Julia Fanarotti, a bepanaszolt pedig Benvenuto Orsini, a 60 éves senator. Velenczének dicsősége és büszkesége.

De hisz miért is vette el őt az öreg? miért szeretett bele, ezen még csak alig a 20-dik tavaszt élő olasz szépségbe? Miért is tulajdonítja ártatlanságának angyali vonásait? Miért fogadta udvarába a leggyöngédebb atyai szeretettel ifjúkori barátjának fiát Cezario Tadolinin Piemontból?

Julia szép volt, Cezario is valóságos Adonis; mi természetesebb, mint az, hogy szívöknek érzelmei összhangzottak e boldog korban, életük tavaszán, a melyről oly gyönyörűen mondja Dante:

„Ó primavera giuventu dell' anno

Ó giuventu primavera della vita!..

„Ó, tavasz te évnek ifjúkora

Ó, ifjúkor te élet tavasza!”

Szerették egymást s e szerelemért készek voltak feláldozni mindent boldogságot, életet. S nem e szeretetre méltó egy teremtes volt a szép Julia? Ó, ő valóban az volt, ő egyetlen öröme s büszkesége vala a 60 éves senatornak, míg az ilju Piemontezsal nem ismerkedett meg. De ezen pillanat határozott sorsa felett és még mily szomorú sorsa felett! Ó Istenem! a tenger hullámai eltemeték őt örökre.

Mely rettenetes hatalom! . . . mely kin! Juliám! angyalom! mindenütt vizsla szemekkel kísérnek benünket, én pedig már rég meg akartam mondani neked, mily forrón szeretlek! égi boldogság tölti el szívemet e szerelem miatt. Az este találkoznunk kell. Hallgass meg! Ma táncestély lesz Carulli senatornál.

„Giesu Maria! itt a férjem!”

„Addio anima mia! (Isten veled lelkem.)”

„Addio, cor mio, speranza mia! (Isten veled szívem, én reményem.)”

És elhangzott szavuk a magas boltozat alatt; a titkos lépcsők ajtaja becsapódott, s a szobába lép Benvenuto Orsini, Juliának férje.

Jó szolgája, kinek megmondta, hogy vigyázzon férje megérkezése, még jókor bejelenté ezt szeretett urnőjének.

(Folyt. köv.)

A „Muraköz” tárczája.

Bűn-e . . . ?

Bűn-e a rózsátónek nyitni.

Ha egyik ága már elvirult?

Bűn-e a fának kiszöldülni.

Ha lombja már egyszer lehullt?

S bűn-e a napnak hogyha másra

Elhinti játszi sugarát?

Ha a virág, melyre még tegnap

Mosolygott — ma már elvirít?

S ha ez nem bűn, mért volna épen

A szívnek vétke egyedül

Oly nagy, ha multjait feledve

Szere! még véghetetlenül?

Hogyha virág, fű s a fa lombja

Többször virulhat, többször él:

Mérvolna bűn, ha másodizben

Szeret a szív, hisz és remél?

Potlácsnik Antal.

Julia Fanarotti.

Regényes elbeszélés. — Olasz eredeti után.

Megérkeztünk Velenczébe, az ősrégi tengeri városba, a nép karneval királynéjának mondja, oh de egyuttal a köny-, és sóhajok a vér és boszu városának!

Az óra már éjfél ütött. A szende hold halavány sugarait messze hinti el a büszke kupolák félkörére s magas tornyokra. San Marco és a della Salute ott ragyognak — mintha csak ezüstbe volnának öntve; a mauri munarok, a képek és oszlopok vastag árnyékot vetnek a Márkustér járdájára. Síri csend uralkodik mindenütt, alszik minden, a gazdag duzsdatól kezdve az utolsó legszegényebb gondolierig; csak a tenger nem nyugszik, hullámoz, tombol s hullámai küldi szét a számos csatornába, hol végképen eltűnnek.

Alszik minden; — de nem — Nézd csak, most nyílik ki ott Fanarotti fényes udvarának ajtaja s egy sugár termetű fekete domino lassu léptekkel onson ki rajta; nagyon óvatos, hogy valaki meg ne lássa, a mint ezt jobbra-balra tekingetése elárulja. Mily sebesen verhet szive! Lélekezete nehéz; hanem a San Angelo utcának sarkát megkerülve s eltűnik mint valami kísértet a Markus tér sok oszlopának árnyékában.

Most a duzsza palotájához ér s ott megáll. Látszik, hogy önönmagával küzd; reszket s az ódon épületnek egyik oszlopára támaszkodik, de most egyszerre erőt vesz magán és elhatározott szándékkal a mit minden legkisebb mozdulatáról észre veszünk, előre lép s ime! e pillanatban ott terem a végzetes ércoroszlán torkánál Velencze egyetlen uralkodójánál; azon torkolatnál, mely a titkos panaszokat fogadja s érettek kint és halált osztogat.

Még csak egy pillanatja a télelemnek s a levél leesik, az ércoroszlán megzörren s mintegy megindul. Erre az álarcos nő egész lényében megrázkodik, megbánva e pillanatban tettét, a levél után nyújtja a kezét, hogy azt kivegye. . . . de már elkéselt, mert az oroszlan erősen tartja prédáját, a domino most gondolkodva eltávozik e rettenetes helyről, szívében hordva a keserű halált; mert az a mit az oroszlan torkolatába vetet titkos bejelentés volt, melyért a bejelentettet bistos

A piacokon a gyümölcs és gombafélék, valamint az élelmi czikkek megvizsgáltassanak, az éretlen gyümölcs és az egészségre ártalmas élelmi czikkek azonnal elkoboztassanak.

A husszemle naponként megtartandó s a mely mézársonál vagy hentesnél állott hus megromolva találtatnék, az azonnal elkobozandó, mélyen elásandó s erről hozzám jelentés teendő; megvizsgálandók továbbá a boltok, úgy a kocsmák is, hogy azokban az ételek és mérlegek tisztán tartatnak-e.

2) Minden egyes községben 1 ház kórházi használatra azonnal kibérelendő, a mely kórházban a község nagyságához képest most azonnal beszerzendők: kellő számú aza mazsák, fejbánkos, lepedő és takaró, nem különben asztal és írószekélyek.

3) Minden egyes községbe a kórház felügyeletére egy egyén állítandó s annak a ház kulcsa a felszerelvényekről szerkesztett leltárral együtt átadandó.

Fent mondott napig hozzám jelentés teendő, hogy mely községben, kinek háza béreltetett ki kórházi használatra úgy nemkülönbén bejelentendő, hogy kórház gondnokul ki állítottatott fel.

4) A fertőtlenítéshez szükséges carbol-sav vagy zöld gálaczkó-, a mely kut, eső vagy folyó vízzel hígítandó s a pecze — gödrök úgy a trágyára öntendő) bármely kereskedőnél is megszerezhető.

A fertőtlenítéshez szükséges carbol-sav vagy zöldgálicz, minden egyes község pénztárából szerzendő be.

A fenti óvrendszabályokat a népnek oly módon magyarázza meg, hogy az rémületbe ne esék; tudtul adván nekik, hogy azon hely, a hol a kolera járványképen kiütött, hozzánk nagy távolságra van. Hogy a fenti óvrendszabályok foganatosításával annak behurczolása majd lehetlenné válik, mindazonáltal az óvrendszabályok szükségesek, nehogy a netáni fellépés esetén, vidékünk készületlenül találja.

Különösen figyelmeztetendő a lakosság, hogy bárminemű megbetegedést a községi előjáróság illetőleg az egészségügyi bizottságnak úgy a helybeli, illetőleg kör- és járásorvos urnak azonnal bejelentésük, a kik egyszersmind előre felhivatnak, hogy minden egyes beteghez a mint a jelentés hozzájuk megérkezik, menni tartoznak, a gyógykezelés a szegényeknek ingyen, a vagyonosabbaknál pedig mérsékelt árért foganatossitassék.

Hogy pedig az illető orvos urak fuvar felvadására ne legyenek kénytelenek, az orvos urért mindannyiszor előfogat küldendő be.

Az esetre, ha az illető orvosok kolera betegséget észlelnének, az esetre, ha jegyző ur kerületéhez tartozó községekben gyanus halálesetek fordulnának elő, hozzám azonnal külön lovas póstával jelentés teendő, hogy a kellő intézkedéseket azonnal megtehessem.

5) Minthogy Belicza, Gárdinovecz, Máczinecz, Felső-Mihályovecz és Szelniczán eddig halottas kamrák nem építették, azért felelőség terhe alatt felhívom jegyző urat, hogy az illető községbeli előjáróságot azonnal utasítsa, hogy a halottas kamrákat még e hó folyama alatt felépítsék, mert ellen esetben kénytelen leszek azokat magán vállalkozók által felépíttetni. Ebbeli jelentését folyó hó 31-éig okvetlen elvárom.

6) Az esetre, ha a községben a kolera járvány kiütne, az illető beteg azonnal a kórházba szállítandó és ott gyógykezelendő.

Az esetre, ha az illető beteg elhalálozna, az azonnal a halottas kamrába kiviendő és ott két óra mulva az illető halottkém vagy az illető orvos megvizsgálása után, koporsóba helyezendő és minden harangozás nélkül a temetőbe jó mélyre eltakarítandó. A temetésre csakis az illető plébános és négy egyén, ki a halottat a sirba leereszti, lehetnek jelen.

A podtureni, muraszerdahelyi, vrasinecezi, szent-mártoni és stridói, vízi szt.-györgyi, nedeliczi és csáktornyai halottas kamrák jelen rendeletem vételével azonnal használható állapotba helyezendők, ajtókkal és ablakokkal, — úgy megfelelő fa ágygyal ellátandók.

A midőn a fentebbieket előre bocsájtottam volna, szigorú felelőség terhe alatt felhívom jegyző urat, hogy jelen rendeletet pontosan átolvassa és tanulmányozza, az abban foglaltakat kérés nélkül ülnél foganatosítsa, mert legközelebbi

hivatalos utazásom alkalmával mindenről meggyőződést szerezni fogok és mulasztás tapasztalásának esetén kénytelen lennék a legszigorubb rendszabályokat alkalmazni.

Csáktornyán 1884 július.

VRANTSITS K.
szolgabíró.

Mi ujság Muraközben?

— **Gyászhir.** Mult hó 17-én reggel 5 órakor hirtelen halállal (valószínűleg szívszélhűdésben) halt meg Lescsánecz József csáktornyai polgár élte 69. évében. A boldogult csáktornyai polgárt, mindenki igen vallásos és becsületes embernek ismerte. A b. elhunytért a gyászmise m. hó 18-án d. e 8 órakor a ferencziek templomában a számos családtag, rokonok és ismerősök jelenlétében tartatott meg. Béke poraira!

— **Halálozás.** Krauthacker József stridói jegyzőt nagy csapás érte. Szeretett neje, június 19-én hirtelen elhunyt.

— **Az a hir,** hogy az alsó domboruiak folyamodtak, hogy az alsó-viléken felállítandó járásbíróóság székhelyéül A.-Domboru jelöltessék ki. A Hirschler-czég a járásbíróóság helyiségeül egy házat is ajánlott volna fel.

— **A gazdák figyelmébe.** Az ideai általános lótenyésztési jutalom díjazás Zala megyében f. évi augusztus hó 10-én N.-Kanizsán leendő. A muraközi nóri jellegű tenyészanyag díjazása ez évben külön fog megtartatni és pedig: Bellatinczon aug. 7-én, Csáktornyán aug. 8-án és Perlakon aug. 9-én, mely helyeken az összes három járásbeli nóri jellegű csikós anya kanczák és egy éves csikók elővezettetni és a sikertelnebb csikóval bíró kanczák, nem különben a legjobb 1 éves csikók tulajdonosai összesen 60 db. arannyal jutalmaztatni fognak.

— **A pozsonyi citeranógyes társaság** június 19-én a Seivert-féle kertihelyiségben sikerült hangversenyt rendezett. A műsorban láttuk: Umlauf, Huber, Suppé és Schlick darabjait.

— **Szerencsétlenség.** Megla Lajos cserepes és egy fia június 21-én délben a csáktornyai uradalom magtárát javítván, a két emeletes épületről lezuhantak; a cserepes azonnal szörnyet halt, a fia pedig lábát törte. A szerencsétlenségnek önmaguk voltak okai, mert az épület fedelén használt létrát, a melyen munkájukat végezték, rosszul erősítették meg.

— **Földrengés.** Julius 22-én délután 4 óra 20 perczkor, mintegy 4 másodperczig tartó földrengés észleltetett Csáktornyán. A földrengést dörgészerű moraj előzte meg.

— **Csáktornyán,** a városi hajdu még mindig csupán horvát nyelven teszi közzé dobszó mellett a rendeleteket, hirdetéseket sat. Ez igazságtalanság, mert Csáktornya város nagyszámú magyar lakói közül sokan nem értik a horvát nyelvet. Egyéb szempontok mellett a méltányosság is követeli, hogy eme helytelen szokás végre megszüntetessék. Vagy mondja el mondókáját a kidoboló magyarul és horvátul egymásután, vagy az egyik utczasarkon magyarul, a másikon meg horvátul, hogy azt a város minden lakója megérthesse. Egy egerzegi-vidéki földbirtokos botránkozott meg ezen, hallván a horvátul hirdetést. „Én azt gondoltam, ugymond, hogy Csáktornya Magyar országban van, pedig most látom, hogy nincs egész szent ott.” Mi is azt mondjuk és felkérjük az illetékes köröket, hogy eme vizás szokást szüntessék meg és ne csak horvátul, hanem magyarul is kiáltassák ki a közhirre teendőket.

— **Dráskoveczről** írják, hogy ott az évi zárvizsgálatok június 16-án tartattak meg Mestrics Gábor plébános ur elnöklété és a községi előjáróság jelenléte mellett A tanuló minden tantárgyból szépen felelték, különösen pedig a magyar értelemgyakorlatokból és a magyar éneklésből. Ez dicsérendő annál is inkább, mivel az odaváló tanító született horvát és a magyar nyelvet csak a magyar nyelvi póttanfolyamokon sajátította el annyira, hogy ily szép eredményt tudott felmutatni. A vizsgálat után 13 frtnyi jutalom osztott ki azon 4 tanuló közt, ki a magyar nyelvben legjobb előmenelt tanusított. E jutalmat Kostyál Ferencz perlaki s. szolgabíró ur küldötte át a körjegyzőségnek kiosztás végett.

— **Tűz volt** m. hó 26-án Vrasineczen. Mlinarics Lénárd szalmakozala gyuladt ki, de szerencsére az emberek a tűz tovább terjedését megátolták. A tűz a cséplők vigyázatlansága folytán támadt, mert cséplés közben pipáltak. E szokás a szigora tilalom daczára is meg van itt Muraközben.

— **Dráskoveczről** írják, hogy július 25-én reggel 9 órakor az opporoveczi határban, a Drávából a molnárok egy vízbe fult hullát fogtak ki, a mely a malomba akadt meg. A vízbefult 28 éves lehetett, kiléte nem tudatik.

— **Valló Vilmos** polg. isk. igazgatót súlyos csapás érte. Julius 29-én Kálmán nevű 7 éves fiát a kérlelhetlen halál kiragadta szerető szülői karjaiból. A mélyen sujtott család a következő gyászjelentést adta ki: Valló Vilmos polg. isk. igazgató és neje, szül. Majhen Teréz, a saját valamint gyermekeik: Delinke, Bertalan és Sarolta, ugyszintén rokonaik nevében mélyen szomorodott szívvel jelentik, hogy szeretett fiok Valló Kálmán élte 7-ik évében hosszas szenvedés után f. é. július 29-én reggel 4 és fél órakor elhunyt. A boldogultnak hült tetemei f. hó 30-án délután 5 és fél órakor tetetnek a helybeli sirkertbe öröknyugalomra. Béke legyen hamvai fölött!

— **Köszönet nyilvánítás.** Csáktornya nemes szívű közönségének, mely köszönetemet nyilvánított boldogult fiamnak tett végtisztesség alkalmával tanusított meleg részvételeért!
Valló Vilmos.

Vegyes hírek.

— **Kettős kivégzés.** Folyó hó 25-én jött meg Ó felsége által is helyben hagyva Baráth Pál lendva-hegyi lakos gyilkosainak özv. Baráth Pálné és társa Spindl Jánosnak halálos ítélete. Az ítéletnek a z.-egerzegi fogház udvarán történendő végrehajtására folyó hó 26-án reggel 7 órája tüzetett ki, amely akkor Kozarek budapesti hóhér által végre is hajtattott és pedig első sorban Spindl János felbérelt gyilkoson, ki teljes megbánást tanusított, sőt még utolsó szava is bocsánat kérés volt, másod sorban pedig a bünszerzőn, meggyilkolt Baráth Pál nejen, ki a megbánásnak a legkisebb jelét sem mutatta, a kivégzés előtt még jóízűen reggelizett, végrendeletet csinált és egész nyugodt határozottsággal lépett a bitó elé s egész hidegvérűséggel nézte bünye csábitott társának kivégzetését anélkül, hogy a megindulgatás jele látszott volna rajta. A halálos ítélet végrehajtása után még 1, óráig maradtak kivégzetek a bitón s az ezután megejtendő hiv. bonczolás után a közös sirkert egy félreeső részében ásattak el.

— **A mult év** augusztus havában Zala Egerzegben történt zsidó ellenes zavargások miatt vád alá helyezettek felett 14 napnál tovább tartott végtárgyalás után — f. hó 27-én reggel 8 órakor mondott ítéletet az ez ügyben ide küldött budapesti kis törvényszék. A vád alá helyezettek száma, kik legnagyobb részt iparos segédek és főmivések voltak — megközelíti a százat s ezek közül a most ki hirdetett ítélet értelmében vagy negyvenen, több kevesebb időre lettek elmarasztalva; és pedig mint főbűnösök (láztók) Schreiner Ferencz csizmadia 7 évi fegyház és 10 évi jogvesztés, Gerencsér István földmives 5 évi fegyház és 7 évi jogvesztés. Bali Kálmán asztalos segéd 4 évi fegyház és 6 évi jogvesztés és végre Unger Ferencz csizmadia segéd 1 évi fegyház és 3 évi jogvesztésre, míg a többiek 10 hótól 3 napig terjedő fogházra és több, kevesebb pénzbürségbe lettek elmarasztalva. A többi vádlottak pedig az ellenök felhozott vád alul bizonyíték hiányában felmentettek. Az elítéltek három kivételével mind fellebbezést jelentettek be.

— **Fogfájásokat,** melyek rheumatismus vagy odvas fog által támadtak, a legbiztosabban gyógyít Dr. J. G. Popp Anatherin szárvize (Lakik Bécsben, Stadt, Cognergasse 2.) Mig sok hirnevés szer gyakran célhoz nem vezet, vagy nehéz a vele való bánásmód, mig más szerek újból ügyetlen használati módjoknál fogva könnyen jelentékeny sértést és gyuladást okozhatnak, mások pedig mint pl. az Opiumfélék szédülést okoznak, — az Anatherin szárvíz könnyen és biztosan — a nélkül, hogy rossz következtéstől tartani lehetne — gyógyítja a leg rövidebb idő alatt a fájdalmat, mivel a megtámadott idegre jótékonyan hat, annak ingerlékeny érzékenységét megtompítja s a megzavart összműködést újból helyreállítja.

— **Mai számunkhoz** van mellékelve Gutjahr és Müller budapesti czég képes árjegyzéke. Felhívjuk reá a t. közönség zives figyelmét!

Közgazdaság.

Csáktornya, 1884. július 23.
 Határunkban szintugy mint az egész Muraközben, az aratás már már vége felé jár. A mult hónap mostoha időjárása aggasztó volt ugyan, de hála az Égnek! — kedvesen lep meg bennünket a mindenfelé örvendetesen mutatkozó kedvező eredmény. A répeze szokatlanul pompásan fizetett. Buzáinkon rozsdá mutakozott ugyan, csakhogy mindamelllett jól fizet; a rozsokat helylyel közzel megnyomta a köd, de ugy szemére, mind szalmájára nézve a közepszerűn felül eredményezett: árpánk kivált a tavaszi, nagyon szép; még legkevésbé biztat bennünket a zab, noha még ezt csak most vágják. Szénánk kevés termelt, épen fele, mint tavall; de sarju az — ugy látszik — jól fog fizetni. Kukoriczáink kitünöek, csakhogy már ismét elkelne egy kis jótékony eső mind ezekre, mind pedig a többi kapásnövényre. A krumpli szintén jól biztat. Szőlőinkre az idő kedvezőnek bizonyult: gyümölcs — kivált alma — bőven mutatkozik. Summa summarum: hogyha mindenünk kellő viszonyok közt sikerülné betakarítani, az ez évi termést ha nem is kitünönek, de a közepszerűn jóval felül állónak itélhetjük. Az orsz. tejgazdasági felügyelő jétől az alább következő sorokat vetjük. Közöljük azért, hogy vidéki kereskedőink és termelőink már is tudomást szerezhessenek az ipar. és keresk. ministerium által ez érdemben megindított

mozgalomról. „Mezőgazdaság és kereskedelem hazánkban csak akkor virágozhatnak, ha egymást támogatják. Mig a mezőgazdasági termelés többi irányainál ma már annyira vagyunk, hogy azok nemcsak teljesen kielégítik a bel-földi fogyasztást, de nagyobb részt kápepek is voltak (s elég talán e tekintetben a lisztre és borra hivatkoznom) egy tekintélyes kivitelnek is útját nyitni, addig a tejgazdasági termékek még ma is legnagyobb részt külföldről hozatnak be. Egy millió forintnál nagyobb azon összeg, mely mult évben sajt és vaj árában magyar kereskedők által a külföldre lett fizetve. Ezen szomorú tény ellenében felemlithetjük mint örvendetes tapasztalatot, hogy gazdaközönségünkben az utolsó évek alatt tagadhatatlanul felébredt azon törekvés, hogy hivatásuknak e téren is eleget tegyenek, a külföldiekkel azonos minőségű tejterméket itt az országban előállítsanak s így idővel szükségtelessé tegyék a további bevitelt. Bár ezen honi tejgazdasági termelés ma még csak első kezdeményezésében indult meg és a viszonyok fentvázolt átalakítása évek hosszu sorát fogja igénybe venni, bár e pillanatban teendő esetleges szives megrendelésének nem is tudnánk eleget tenni, mégis szükségesnek tartom a t. kereskedőket a hazánkban e téren történt kezdeményezésre jelen soraimmal már most figyelmeztetni.
 EGÁN EDE.
 orsz. tejgazdasági felügyelő.
 Felelős szerkesztő Margitai József.

Nekaj za kratak čas.

Učitelj je hotel svojoj deci pokazati razliku med siromakom i bogatijem. „Kak se zovu oni ljudi“ pitaj je on „koji neimaju peneze, slabo se nose“ još slabeše jedu, dapače okolo prosiju?“ „Siromaki“ odgovori dijak. „Dobro si rekel,“ počme učitelj dalje: „a kak budemo pa k onim rekli, koji imaju ljepe oprave, vno go penez, gizdave korne i kola, koji dobro piju, a još bolje jedu pečenke, kolače, dapače i sljukino govno?“ Pfu, to su prasci!“ odgovori decarec friško.

Martin je videl, da mu se zadnja vura približava, zapita školnika: „Gospone jeli to istina, da mi muži nebudemo morali vu nebu nikaj delati?“ „Niti ne,“ batrivel ga školnik. No tak vezda budem mirno, ar sam prejdi mislil, da mi muži budemo morali „grmeti.“

Jedna žena jerekla svojemu mužu: Čuješ muž, dvadeset i pet ljet je prešlo, kak smo se vzeli: hoćemo oblužavati sreberne gosti! Draga žena, odgovori muž, stripi se još pet ljet, onda budemo svetkuvali trideset ljetni tabor.

Nekoj gospodar dobil je od svojsoga prijatelja vedro vina, najbolše fele. Da bi ga bolje začuval za svoju bradu, zapečatil je lagev. Sluga, koj je to spazil, prevarta lagvić i navjije se te božje kaplice do volje. Za nekoje vre-

me došel je gospodar, odpečatiti lagev, da vino kušta; ali se čudom začudit kada opazi, da ako oprem je peča' celi, ipak pol vina fali. „Pogledni doli, mortli je lagev prevrtan,“ reče mu žena. „Ti hurma nekakva,“ izzdere se on na nju, „im ga dolje ne fali, nego samo gori.“

Nekojemu čovėku vumre žena, a on joj je dal na grob postaviti spomenik. Na spomeniku dal je pak napisati sledeći napis: „Tu počiva Dora Bukvičeva, koja je bila babica, mati, žena i priateljica vsim, koji su ju poznali.“

Odgonetke.

- Vidi 6-ga broja!
- 6. Jer nije vu vrću.
- 7. Samo do sredine šume, ar potle beži iz nje.
- 8. Prez štopata.
- 9. Mlinar.
- 10. Zato, ar se nomre oprati.

CÉNA ŽITKA.

- Kuruza na vagi 6 frt 70 kr, — 7 frt
- Brž „ „ 6 frt 50 kr, — 7 frt
- Pšenica „ „ 8 frt 50 kr, — 9 frt
- Jačmen „ „ 7 frt — 7 frt 50 kr.
- Novi-zob „ „ 6 frt 25 kr, 6 frt 50 kr.

MARGITAI JOZSEF urednik.

2000 leghirnevisebb orvosok Európának, kiknek bizonyítványai már közre lettek bocsátva, rendelni a **POP-FÉLE FOGSZERT**, mint a fogak és a száj részére létezők legjobbát!

Számos bizonyítvány a legelső orvosi tekintélyektől. **Érdem-érmek** különböző kiállításokról.

Harmine éven át jónak bizonyult
ANATERIN SZÁJVIZ
 Dr. Popp G. J.-től es. kir. udv. fogorvos
 Bécsben, I. Bognergasse 2. szám.

Gyökerező gyógyszer mindennemű fogfájás ellen, mint szintén a szájüreg és a foghús mindennemű betegsége ellen. Jónak bizonyult mint öblögető víz az idült torokbajoknál és Dyphteritissnél. Megkönnyíti a fognövést gyermekeknek és nélkülözhetetlen az asványvíz ivóknak. — 1 nagy palack 1 frt. 50 kr. 1 közép 1 frt és 1 kicsi 50 kr.

Növényi fogsopra rövid hasznalat után a fogakat vakító fehérkék teszi, anélkül hogy azoknak ártalmara volna. Ára dobozonkint 63 kr.

Anatherin fogsoprája. üvegzelezcékben 1 frt. 22 kr., jónak bizonyult fogtisztító szer.

Illato- fogsoprája. Rövid hasznalat után vakító fehér fogak, a fogak (természetes) és műfogak ápolására és fogfájás megszüntetésére. Darabja 35 kr.

Fog-olma. Igen gyakorlati és megbízható szer a lyukas fogaknak onólmazására. Ára dobozonkint 2 frt. 10 kr.

A dr. POPP orvosi növényesszappan
 kitünő piperezser a sömör, kütég, a majfolt és szeplő ellen, a tiszta, üde arczbőr előmozdítása és fenntartására, az atka, pörnsén, tisztátalan arczbőr kelések e len. Darabja 30 kr.

A t. cz. közönség felkératik világosan Popp csász. kir. udvari fogorvos-fele készítményeket kérni, s csak olyanokat fogadni el, melyek saját védjeggyemmel vannak ellátva.
 Kaphaték a következő gyógyszerárakban:

Csáktornyan: Göncz L. féle gyógyszerárban s Bárón Lipót urnál
Perlakon: Sipos K. féle gyógyszerárban
Varazsdon: Riedl és Kusy féle gyógyszerész uraknál.
N.-Kanizsán Práger B. gyógyszer. urnál.
Kapronozán: Hochinger A. gyógyszer. urnál.
Kőrösön: Werli M. gyógyszer. urnál.
Ludbregben: Kohn J. gyógyszer. urnál.
Topliczán: Mohár János gyógyszer. urnál.
Drnjén: Mihaičió K. gyógyszer. urnál.
Krapinán: Fink K. gyógyszer. urnál.

Az egyesült gazdasági gépgyárak
 ezelőtt **EPPLE és BUXBAUM**
 Augsburg, Sonthofen, Wels-ben
 és
Bécs II. Praterstrasse 50

ajánlják elismert kitünő minőségű gyártmányaikat mint:

Mindenféle **járgány** fekvő, oszlopos szállítható **Közetítők** szíjkerékkel, homlok- vagy kúp-kerekekkel.
Közicséplők vas- és fa-állványon.
Járgánycséplők szalmarázóval és rostával
Tisztító cséplőgépek járgány hajtásra.
Gőzcséplőgépek szegés-és smés dobbal.
Gőzmozgonyok fekvő-és álló kazannal

Szezsavágók (Bentali), kukorica morzsolók, daráló malmok, répavágók, sor- és szorva-vetőgépek, Tigris szénagyújtók, Perry szénatartók, Baker és Baker-féle rosták, Trienrök, szivattyúk, sth. stb. legjobb és tartós kiállításban jutányos árak mellett.

Catalogusok és árjegyzékek ingyen és bérmentve.
Közvetítőknak jutalék.

ROSENBERG LJUDEVIK
 pekarski-mešter (školska vulica),
 preporuča od najfineše **banatske pšenice melo** vsake numere i fele:
MELO OD ŽITA, KURUZE I HAJDINE

A savanyú vizek királya.
SZÉCHENYI FORRÁS
RADEIN MELLETT
 ötszörösen vegyelemezve.
 Legkitünőbb asztali viz. — Orvosi tekintélyekről ajánlva.
Tartalma:

Széchenyi forrás	Rádányi	Gleihen-bergi	Krondorf	Mohaž	Gies-hüllbi	Német-kereszturi
97.854	84.514	79.758	48.888	48.094	43.793	41.241

VOGLER JÓZSEF
 u. p. Radkersburg tulajdonos. Petáncz.

Raktár Csáktornyan: **Strahia testvéreknél.**
 Nagyobb megrendelések közvetlenül eszközölnetnek, Kútleírások ingyen és bérmentve küldetnek.
 Hamisítások elkarulése végett a dugónak a vízhez fordított részén „PETÁNCZ“ szó van becégetve. 12 1-*

Kitüntetés Bécs és **Trieszt.**

Kiadandó üzlethelyiség
LÖBL JAKAB
 HÁZABAN LÉVŐ BOLT, JELENLEG
Könyvkereskedés
 OKTÓBER ELSEJÉTŐL KIADATI K.

BRATJAMAJER VU ČAKOVCU,

preporučaju svoju svake fele

Trgovinu kožah

za šoštare, i čizmare, kak n. p. fini Segrin, kravsku, teletju kozu, zatim be-
liša za podstavlanje čizmah, čiriza, laka, kordovanskog segrina, svake fele
podplatov, za remenare fine kože, za naj falešu cenu, more se prinas svaki
den dobiti. 9. 2—3

Házeladás

Csáktornyan a varazsdi utcában lévő STEFÁN
féle ház szabad kézből eladandó.

Bővebb felvilágosítást ad özv. Stefán Ferenczné
helyben. 10 2—3

RAZPRODAJA,

MORITZ NEUMANN (WATJAŠ)
vu Čakovcu

razprodaje svake fele robe; isto: rubce,
sukno, platno. svake fele svilne i platnene
rubce za fal čenu. 11. 2—3

FISCHEL FÜLÖP

CSÁKTORNYÁN

ajánlja

a legmodernebb betűkkel ellátott

KÖNYVNYOMDÁJÁT

MINDENNEMŰ NYOMTATVANYOK

ELKÉSZÍTÉSÉRE.

KISEBB-NAGYOBB MŰVEK, RÖPIRATOK, HIRLAPOK.

körözüvények, árjegyzékek, falragaszok, czimkéek (Etiquett) stb.

TABLÁZATOS MUNKÁK

esketési, látogató és belépti jegyek, gyászlapok

a lehető leggyorsabban, izlésesen és legjutányosabban készítettnek el.

Vidéki megrendelések leggyorsabban teljesítettnek.

Magyar leszámítoló és pénzváltó bank.

Az aratási évad alkalmával ajánljuk a t. cz. termelők
és kereskedők figyelmébe: több mint 400,000 métermássa befo-
gadási képességgel bír

közzraktári telepünket BUDAPESTEN.

Hat raktári épület és EGY NAGY GABONA ELEVATOR
áll készen termények és áruk beraktározására, kezelésére, ki-
raktározására vagy tovább küldésére a legjutányosabb díjak
mellett.

Ajánljuk olcsó kamatláb mellett ELŐLEGET a be-
raktárolt, sőt már a czimünkre feladott terményekre.

Elvállaljuk a ránk bizott termények bizomány-
ban való eladását akar a vidéki államásokról, akár
pedig raktárainkból. — Ajánljuk továbbá teljesen felszerelt
raktárainkat Szegeden, Barcsen és Temesváron.

Vasuti és gőzhajózási vállalatok részéről
fontosított vállalatok kiváló kedvezményekkel
bírnak.

Magyar leszámítoló és pénzváltó
bank Budapest. 7 2—3

MAYER TESTVEREK

CSÁKTORNYÁN,

ajánlják minden ipar czélra dusan felszerelt

BÖRRAKTÁRUKAT

a legjutányosabb árakért és pedig czipészek részére: a legfinomabb Chagrin
zerge, lakk borjubőr stb. csizmadiák részére: tehénbőr, bagaria pitlingi, bél-
lésbőr, kordovány, chagrin és mindenféle talpbőr, továbbá szijgyártók részér e:
legfinomabb fénybőr stb. 8 2—3

MEDJIMURJE

(MURAKÖZ)

NOVINE ZA MEDJIMURSKI PUK.

„MEDJIMURJE“

izlazi svaki mesec trikrat:
1-ga, 10-ga, 20-ga.

Céna mu je:

Na celo leto 3 frt. — kr.
Na pol leta 1 frt. 50 kr.
Na četvert leta 75 kr.

Sva pisma i pošiljke naj
se pošiljaju
„Uredništvu Medjimurja.“

Izdateljstvo:
FISCHEL FILIPOVA
knjižara vu Čakovcu.

Gospodartsvo.

Različiti betegi domaće živine i domaća vječta
proti njim.

(Nadale o zvanjskih betegih.)

Već vu prvom članku spomenul sem vužganje očno, i nekoja vječta proti njemu. ovde pak budem naposeb govoril ob vužganju.

a) Roženice t. j. one prve črnkaste prozračne van izpružjene kože oka.

Znamenje ovoga vužganja: sivkasto beli kolobar okolo roženice, na ovom kolobaro opazuje se takaj črtenkasti potezi. Živinče ako zadira i stiskava trepavice, obilno suzi; živinče je tužno i spušta glavu. Pri jakom vužganju roženice, postane ova belo-žuta.

Zroki: vudrenje, čviganje s bičom, oštre trave, trnje, pesek, prah, sparina, jako svetlo, vlaga ili fajhtoca.

Vračenje: Hasnuje se mrzlo oblaganje i namočenini vu mrzlo vodu lenovimi capami, kak je rečeno vu prvom članku pri očnih betegih. Samo ovo oblaganje ovde duže mora trpeti; tak dugo, dok živinče trapavica lahko odpira i dok već ne suzi.

Osim toga dobro je živinčetu davati unutra soliterne ili žuhke ili glauberove soli.

Štala mora biti čista prez propuka i sparnosti.

Preporuča se živinče tretji ili četvrti den naribati za vuhom s maščom, koja se napravi: od praha španjolskih muhah 2 grama (Pulv. Cantharid) i od svinjske masti 16–26 grama. Kad živinče oko već odpira, ali je još prilično naoblaženo, more se vu vodu deti i amoniakove soli i to spočetka 16 grama amoniakove soli vu 840 grama vode; a potlje 120 grama vode; pa stim razstopom oblagati oko.

Vu ostatom mpreju se i ovde upotrebiti ove včde za oči, koje su u prvim članku spomenute.

b) Vužganje zenice ili očne leće t. j. ove cesti vu srdini oka, koja izgleda kakti leća.

Znamenje: Zenica se čini menjša, gornja trapavica visi niže nego li navadno. Ako živinčetu vu temnom mjesto malo, ali na svjetlu jako suzi.

Iz ovoga vužganja leće za nekoji tjedan more nastati siva mrena; najpre, da se očna leća

bélkasto naoblači, koja se može izlčili u prvom članku spomenutim zapuhavanjem, s kojim naši seljaki zveksinom uspesnovraćuju. Ali črnu mrenu nije moći zvraciti; ona se brojmed neizvračine betege.

Zroki: lečnom vužganju su oni isti, koje smo gore pri očnih zapalah spomenuli; zvun toga naglo vraćanje ili pretaravanje kakvoga osipa, koj se je po koži živinčeta osipal itd.

Vračenje. Pri vužganje očne leće treba kak mrzleše obloge s lenovimi capami metali na ovo tak dugo, dok se zenica raztiri. Zvun toga more se kušati, ribati za vuhom ili poduž šinjaka na betežnoj strani s maščom, kakova je gore pri vužganju roženice spomenuta; a u nutra se živinčetu davaju soli, da se pročištiju solitarna, žuhka ili glauberova sol.

Za vračenje vužganoga na leći oka moraju se i ova vječta iz apoteke hasnuvati:

1) Listje od s ležovače (Fol. Malo) ili pak listje od beloga sleža (Fol. Alth) nek sé zeme 16 grm. u vodu; to dobro izviri, smrzlim ispiraj oko.

Ili 2) božanskog kamena 0.2 grama (Cufr alumin) destilirane vode 32 grm.

(Ag destil) tinkture opiuma 1.5 grama, od toga nekoliko kaplicah na den vu oku pustiti.

Ili 3.) Bele galice 8 grama (Ziné sulphur.)

Kafre 2 grama (Caph trit)

Putra 32 grama (Putyrin).

Od toga se napravi pomast, od koje se na dan, kolih je jedan grasek vu oko razmaže.

Na zadnje spominjem samo još tak zvanu mesečnu slepoču, koja je navadna pri konjah, i koja se broji med neizvračive betege. Zna se medtem toga već i to: da takova slepoča najviše dohadja na konje vu močvarnih krajih; zatim vu takovih štalah, gdje se vu kakvoj jami konjska voda zadržava, koja grdo i oštvo vu štali smrdi, ili gdje onjem vu oči jako svetlo vudira ili vu jako tmičnih štalah.

Opomena: 1) Poleg horvatskih imen vječta postavil sem dijačka imena, pod kakovimi se vu apoteki dobivaju vječta.

2) Na konca ovoga članka budem napote opisal nekoje med vječti spomenute ruže i rastline, da je ljudi leži spoznaju, té si je sami nabereju i prirediju vu potreboči.

3) Po nekojih stranah sad po letnoj vručini svinje jako beteguju i pogibaju, stranom, jer njim manjka friške vode za piti i kupati se, stranom; jer vnuo do sitosti jeju, te jim želudac nemore svu hranu prekuhavati.

Da beteg preprečiš, davaj zdravomu živinčetu vu tjednu po kojput vu kruhu ili posejah malo praha, koj se zove: »antimonium krudum« i kojega vu apoteki dobiš za 10 krajcarov dosta; ili nalij vu hranu po koju kaplicu črtenoga kamenitoga olja (oleum petrae rubrum), dobiš ga za 10 kr. dosta. Dobro je davati gda-gda žvepleni cvět; osobito se preporuča davati vu tjedno barem jedenput sol.

Dobro je stući češnjak, ili vugljenje, pak vu hrani svinjam marljivo podavati. A osobito pazite na to, da svinje imaju poleg svega toga navěk friške vode za piti.

O svinskih betegih budem pisal potlje poseb na širje, a za vezda samo podajem nekoja vječta, da si šnjimi vu vezdašnoj letni potreboči pomorete.

Ako vam svinče zbetaža, dajte si brzo vu apoteki prirediti ili imajte doma već priredjeno ovo vječtvo:

1) Bljuvače birse 0.2 grama (Tart emet), destilirane vode 32 grama (Ag. destil.)

Ovo razstoplevo daj svinčetu polovicu najpredi, ako za frtalj vure nepočne bluvati, daj mu drugu polovicu.

2) Ili vzemi: Kafru oko 0.5 grama, solitra 6 grama.

Pa to stući vu prah, i podavaj svaku tretju vuru vu mlěku.

(Drugiput dalje.)

JEDEN MEDJIMUREC.

„No, da idete opet meglu vleć?“

V naših novinah „Medjimurje“ vu broju 5. pod stavkom: „kaj je novoga“ čitalo se je, kak su v jednom mestu, tak zvanem Sáh, žene hotele meglu dol potegnuti od žita. Čela ova pripovest je tak vnovinah postavljena, kak coprija i směšna stvar. A meglu od žita dol potegnuti ipak nije směšna stvar i nije coprija, dapače to je jako spametno i praktično delo, i zato one žene su nē směha vrđne, nego nje pohvaliti i njihov dober primer nasledovati dužen je svaki gospodar človek. Postovanomu našem listu jedna zadaća je, da nas medjimurčane na lépe, dobre i na hasnovite stvari naputjuje, zbog ovoga zroka anda sam sloboden s dopustjenjem visoko pošovanog gospona urednika tak

Nekaj za zabavu.

Kakva je roditeljska ljubav.

(Istinska pripovest.)

Ova mala, ali za istino dogodjena pripovest nam bude pokazala, da kakva je roditeljska ljubav proti dčoi. A vu drugoj strani budem se trsil vam dokazati, da jeli takova mora biti, pak: jeli takvo ljubav moreju li roditelji, kakti za povratek, od voje deće potrebuvati. Ta pripovest glasi svok: Bil je en siromak, koga je gospodin Bog obsipal s drobnom dčicom. Po broju ih je jedno 8–9 bilo. Matj njihová je vmpila. Otec, kakti vdovec, je sam šnjim ostal, imel je nekakvu slabu meštriju. On bi se bil i drugiput ženil, ali što bi ga bil vzal stolikom dčicom? Tak anda je sam moral šnjimi boraviti.

Najteže mu je bilo onda, kad je kakov veliki svetek se približaval. Onda se mora drugač jesti i opravljati, kak da drugda, a odkud? Iz slabe meštrije. A on nije hotel, da budu njegovi siromašeci hušti, kak su druga deca. Zato je vse-moguoće sile napel, kaj se njega tiče. Bil je ravno sv božić. Lépi i vesel svetek za vsakoga, a osobito za dčcu. Budući da su njegova deca videla, kak se druga nadjaju kaj koja od maloga Jezusa, tak su i ona spitavala svojega siromašnoga otea, da kaj pak njim donese mali Jezus? Oteu je bilo pelamerno težko, ar je čutil težkoću vu sebi za prisrčeti dčci veselje sbožićnimi stvarí. Nigdar je ne bil vu takovoj stiski, kak vezda; ar su mu nijedenput ne tak zlo plaćali njegovi dužniki, kak sada. Ipak je toliko stipek, da njim je naredil nekakvoga, s nekoliko jabukami i svjećami pak s jednom zlatnom zvězdicom okinčenoga betlehema (božićno drěvo). Ali kaj je to bilo toliki dčci, pak proti onom, kak druga imaju!

Po mala je večer došel: onda je nje lépo skup pobral, ogulil, skušoval i vučil ih je popévati lépe božićne pisme. Pak njim je rekel: Dčca, budite vesela, denes je veliki svetek! I to je njim dosta bilo za veselo postati. Popévala su i veselila se, možbit bolje, kak druga bogatuška deca. A oteu je odlehnulo, kad je opazil, da su mu dčca ne malo ne žalostna nad ovim siromošna okinčenim drěvom.

Nego ovo pėvanje je jako bantuvalo hižnoga gospodina: ar je spat hotel. Na jedenput med njimi postane. Dobro je zašpotal otea, A ov mu reče: »Dragi Gospodin! jedino ova veselje imaju moja dččica; ako išće i to vzeš, kaj njim onda dam? Gospodin, drugač doproga srca človek, pozove ksebi ovoga siromaka. Kak su vu hižu stupili, gospodin stane k-jednoj veliki ladici, i da mu jednoga kipca, a to je bila jedna jezerka. I reče mu: »To ti zato dam, ar vidim, da si sam ja nazad donesil, samo da mi dčca popévati mogel i drugačeše veselje prisrčati.« Človek se je prěsenetil. Zahvali dobnomu tomu gospodinu i otide.

Kak je vu hižu stupil, odmah je rekel dčci, da niti jedea naj ne čmrgne. Na to su svi žalostni postali. Zabдав njim je otec povědal, kak su srećni postali. Zato sad jeden, sad drugi prosí otea, da nek njim dopusti se veseliti. Vsakoga je odposlal. Ali kada mala Marica dojde knjemu, koja je čela spodoba bila svoje pokojne matere, pak ga je ona zaprosila, da bi njim otec dopustil popévati: onda se već ne mogel zdržati, skoči k dadički, vzeše van jezerku, i beži s njom k tomu gospodinu, dčci dopusti se veseliti, a njemu reče: »Evo mišostivni gospodin ova jezerka, ja sam ja nazad donesil, samo da mi dčca popévati budu mogla.« Stem se obrne i otide.

Gospodin je bil sad ravno tak prěseněćeni, kak taj siromak, kad je prvić zgledal onu veliku banku. Nije hotel sad sebi vėrovati, da li ov tak veliki siromak bil. Med tem toga je zaspal. Drugi den, kad se je stal, opet mu je to na pamet došlo, i ide mu vu

stan. Videl je, da je ovde ipak veliko siromaštvo, ali poleg svega toga deca su bila već sva čista i spravljena k meši. Na jedenput veli Gospodin oteu: »No! da si peneze ne hotel vzeti, ja ti zato nekaj drugo dobro včnim. Budeš mi dal jedno dčte, ja je budem dal zvučiti.« Prvić je na to privoljil, pak je rekel gospodinu, da nek si zbere jedno. »Tak mi budeš dal Petra« veli Gospodin. »Njega ravno nemrem dati« odgovori taj siromak. »On je najvećki, i tak ako je mene ne domaj, on reda drži med njimi.« Ideju dalje. »Tak daj ovoga menišega, veli Gospodin, za redovnika ga dam iz školati.« Opet otec reče: »Ovoga bi dal, ali svaki veli, da je ves k meni spodoben, i tak mi je mlo ga odpuštiti.« Na to se pokaže Marica. »Ova bude isla k-meni«, veli gospodin. Na to opet otec pregovori i veli: »Dragi Gospodin! Ona je čela mati, kad nje nebi bilo, kak bi mi pokojna došla na pamet?«

I tak po redu je pri svakom našel nekakvoga zroka, radi kojega je ne hotel niti jednoga dati. Nato je ogrič, skušnje a i razplače pak vikne: „Svi su moji, niti jednoga ne dam!“

Gospodin, ne mogući gledati ovo veselje i žalost, obrne se, i otide. Ali od sada ne je prestal ovoga vrđnoga otea podupirati. To je ta pripovest.

Vezda pak: Poštuvani roditelji! Jeli je kaj lépšega, kak je roditeljska ljubav? Vekšega siromaštva si nije moći predstaviti, nego vu kakvim je taj otec bil, pak ipak od niti jednoga deteta se ne hotel razstaviti. Ar ova ljubav vtišnje sve nevolje; ova ljubav, koju je Bog zasadił roditeljem vu srce, ne da mrziti na dčcu nit onda: kada bi ona možbit radi zločnoga ponašanja nato i vrđna bila. Ovo je roditeljem, ako su deca dobro i vu božjem strahu odhranjena, već put plaćeno kak ne. Nego kaj se imaju roditelji nadjati vu ime povratka od svoje deće, to vam budem drugda povědal.

Jeden medjimurski navučitelj.

teoretično kak praktično za prav vzeto, od žita potegnene megle zroka i načina tak u ovom listu spisati, kak sam čital raztolnačenje jednog magjarskog gospodara. —

Najpervic napervo postavim — veli taj gospodar, da naši gospodari d'voverstne rose misliju poznati, tak zvane čemerne ali škodljive i nečemerne ili neškodljive megle. Ovo razlikovan e vu praktičnem smislu je dobro, vu smislu teoretičnom je ne ono, kajti meglja je iz zraka sunčene topline, od zemlje i biljinah ili rastlinah gor potegnuta voda, koja vu spodobi dima ober zemlje dotčas lebdi, doklam veter, ali sunčena toplina nepretira. Megla je dakle nigdar ne čemura, nego jest more škodljiva biti. Škodljiva je lětna s jednom rečjom ona meglja, koja se po velki vrućini napravi i to zbog ovih zrokov. Znamo to, da meglja z finih vo denih mehurčićih je sastavljena, koji vodeni mehurčići na travu i tak na žito se primeju i to u veksem broju, s kēm je gosteša i skēm duže vremena terpeća je meglja; kajti pak s vekšinom pšeničnih, hrženih i ječmenih zrnah halje (pleve) okolo zrn su odperte i ove okolo zrn kakti jednu kariku čine, anda ove karičice su takaj jako prilicne za gorzemanje vode, s ovih haljinah (plevah) načijenih karičicah je meglje vodene kapljice na tolikom skup dojdeju, da tam prava vodena mlačica nastane, kak sunčena jaka vrućina meglju raztira, vnoiguput okolo 10 ali 11 vure, višeputi negda i okolo poldneva se dogadja, vu tom vremenu je sunčena vrućina na toliko jaka, da na ovih latih (kalasah) po odhadjanje meglje mahom s takvom silom peče sunce, da vu kalasnih karičicah skupsparvljena voda, koja zrno obuzimlje, na hitrom se stopi i potom još ono mlěčno, gin-gavo, tak rekuć skuha, i jeli čisto na nikaj spravi, ali pak ju posuši. Ova meglja je anda škodljiva, nego ako meglja još vjutor, predi doklam bi sunce jako pripekalo, jeden veter raztira ali pak ako bi zatim oblačno vrēmē nastalo, ove okolnosti sunčeno vrućinu zadržuju, vu tem slučaju meglja kvara ne napravi i nije škodljiva, kajti iz žitne mehune voda ili vu s curi-pokehdob veter ju vu stepēna, ali pak oditvu vu zrak (razkadit) bez, da bi sunčena vrućina skupsparvljenu vodu stopila i potom v žitnom zrnu kvara napravila.

Ako anda narav na ovom sama nezna pomoći, ali neče pomoći, zakaj si nebi sam človek pomogel? Am samo ako si budemo malo glavu trli, lehkoi i načina pogodimo. Najmre ako je veter moguć i od žita vodu sim-tam znihanjem dolpernoti, zakaj nebi i mi mogli žitno zrno v nihanje postaviti i potom skupsparvljene vodene kapljice predi doklam bi njih sunčena vrućina stopila-zakaj nebi mogli meknuti mi sami od žitnoga klasa, kada zato dost jakosti i moći imamo? Nego ovo za kratko vrēme pred odlazkom meglje bi morali načiniti, nato pak nit dost vrēmēna, niti dost jakosti neimamo, da od žitah pojedino stepemo dol vodene kapljice, iznašli su anda to, da jedno dugovože 2 ali više ljudi napneju ober žita do kraja potegnejuć, po zrokvanju nihanja i stepanja vodu od žitnoga klasa vun zjēmlje, koja voda ne samo, da se na zemljo levanie obrnuje i potom zemlju vlažno čini, nego na žiti ostavljena mokrina posunčenoj toplini mahom vu zrak odide vu žitnih zrnah kvara nemre napraviti, i to još sigurne je moći postignuti potom, ako se na vuže još plavta sveže, kajti žvečkino plavte ne samo, da bolje pripomore vodu od žitne mehune odstraniti, nego još i na betvi ostavše mokrine jednoga rēsa (dēla) pobriše, potom to zrokuje, da na klasu jo i mokrine bolje ostane, a to se od sunčene topline hitrije odpravi i tak vrućina žitnom zrnu nemre naškoditi. Kajti niti veter ne dela drugo, kak od klasa vodu dol puhne i ostavljeniu mokrinu pripomajuć vu zrak oditi, oblake pak sunčenu vrućinu pripomajuć nedopusti, da vu betvi vodene kaplje-predi, da bi vu zrak odišle-se stopile potom na žitnom zrnu škodljive bile. Nije potreba anda kamenuvati one žene, koje su meglju dol tebnale, nego mesto toga zdignejmo pred njimi škerljak i sledujmo njihov dober primer, kajti ako ovo včiniimo i včini svaki gazda, kroz leto milione moremo pričuvati domovini i stotine, jezere jedinem. D.-Vidovec, 1884. v julijušu.

GUDLIN KÁROLY
učitelj.

Kaj je novoga?

— **K leto** vki Budimpeštu, za jezero letni spomenek, da magjari vu veždašnjoj magjarskoj zemlji stanujuju, bude se orsačka izložba obdržavala. Na ovu izložbu do 1-ga julijuša su se 3340 rukotvorci (meštri) javili kakti izložitelji.

— **Vu Našici** (Slavonija) se je vu jednim štacunu za prodaju skup spravljeni puškeni prah vužgal. Jeden pomoćnik je taki vumrl, dva slugi i jeden kerčmar su se pak jako oranili.

— **Ovog meseca** 3-ga vu Segedinu se je velika nesreća pripetila vu pivnici jednoga štacunara vu jutro, štacunar, inoš i sluga su vu pivnici pri sveći delali, i nepazljivo su goreću sveću deli poleg jednoga lagva, koj je pun bil petroleuma. Petroleum, koj se je pomalem prek lagva stopil, se vuže i na jedenput pukne tak kak štuk. Inoš je tak srećen bil i tuliko vremena imal, da je vušel, ali sluga nije mogel vuji; siromak je izgorel.

— **Vu Polji 8-mog** Julijuša, kad je naš kralj na vežbani trg itel jedna stara žena se hiti pred njegove noge. Njeg. Veličanstvo stupi knjoj i zeme njenu molbenicu. Nedugo vidi opet pred sobom klečati jednoga

starca, kad njega kralj spazi odmah se k njemu oberne i reče mu, nek se stane kad se stal i od njega je vzel molbenicu, te nekoju minutu se žnjim spominjal i obečal mu, da bude na pomoć. Nato starec plačuć se gori stal i blagoslov je dal kralju.

— **Dneva 26 ga** Julijuša vu jutro rano u Vratšincu dogodil se je ogeni pri Mlinaru Lenardu. Vužgala se je slama, nu na sreću su ljudi taki došli i obranili, da se nije ogenj dale razširil. Ova nesreća se je pripetila iz nepazljivosti mladeov, koji da kada mlattju skupa i kadiju, ako prem je oštra naredba i kaštiga to itak ljudi nepaziju pak si već put veliku nesreću sami sebi vučiniju.

— **Kolera**. Iavlja nam jeden dopisnik od zadnjih dnevoj prešloga meseca, da su vu Kőbányi (Poleg Budimpešta) javili glavnomu uredu kapitanjskomu, da je vu parnoj cigleni Ribánszky Matjaš tezak, vu jutro med 8 i 9-tom vuruom 22. julija na naglom zbezetal i za pol vure vu pojavljenju tako zvane kolere nostras vumrl. Mrtvo tēlo po odredjenju poglavarstva odmah vu občinskoga grobja kapuru odnešeno je bilo, gde su onda na licu mesta bili potrebitu izragu včiniili. Poglavarstvo je odmah ov dogadja na znanje dalo ministru za nutnje posle. Isto tak se je vu Mogyoródo vu peštinkoj varmedjiji ove dane pojavila kolera nostras. Jeden mladi Kadet najmre iz Ludovičke akademije, koj je ravno na urlaubu bil i pri svojih roditeljih se zdrzaval na naglom bit je zbezetal. Pozvani na brzo ruku doktor je konstateral koleru nostras i odmah je vse zdravstvene i vračitelске pazuje včiniil, radi čega, kako nam okuzi sudec javlja betežnik je vezda vre zvon sake pogibelji. Iz Temešvara javljaju, da se je i ovde pojavila kolera nostras i da je Breier Armin varmegjinski doktor hil od vicešpána poslan na lice mesta Doktor varmegjinski je konstateral da je Borl Todor 50 let star vu istinu vu koleri nostras zbezetal, isto tak jedna 45 let stara žena vu kolerinu zbezetal je, nu vezda hvala, Bogu zvun svake pogibelji jesu, već obedva ksebi dohadjaju. Bolestniki na kraju sela živući na polju delali jesu, i buduć zrodni iz mlake su se vode napili pak je sigurno to zekoval njihov beteg. I prinas su je takva mesta, gde su mlake blizu polja, osobito vu doljem kraju našega Medjimurja — Zato dobro vam naj ova pelda službi, da se vi, koji ste vu takvi, okolnosti, da se spodobnoga dila iz kaljuzne vode čuvate; te si rajše iz doma vu putrah ponešete i nju vu hladu čuvajuć, kad žedjni budete, zdravju ovak škodljivoga pila napiti vam se nebude treba.

„Jega, nega kolere“. Ova reč posledek je one izrage koja je bila ove dane v činjena na Ribánszky Janoš tezak, koga doktori parali jesu radi osvedočenja prave kolere. Po paranju doktorov se je pre našlo, da naglo preminuvši Ribánszky Janos od srčene boli je vumrl i akoprem doktori kak tak pritom su mišljenju, da su nekakva neznata pojavljenja kolere nosztras zvane na njem bile, ipak je pra o mišljenje pri tom, da u ovom slučaju koleri mesta neje bilo.

— **Kolera vu Francuzkoj**. Broj vu koleri vumirućih niti malo neopada, samo službene vesti tajiju i nečeju vun dati bro a vu koleri vumrljih i tak samo polovicu poveju od njih. Vu Toulonu vu vremenu od 24 vur 56-, vu Marseillu pak 65 vukoleri jih je vumrlo; za isto vreme vu jednom kloštru opatičkom vu Marselju, gde se devojke odgajaju je polovicu devic kolera slundalaj a najbliže je opet 5 opatic vumrlo vu istom kloštru od kolere. Iz Toulona je ove dane opet 900 ljudih se izselilo.

V Lionu je poglavarstvo dalo naloga onomu družtvu, koje ima vodovod nad sobom, da se po cevih vu hiže samo precedjana voda pušćati ima. V Parizu su ove dane 4 ljudē, kakti vu koleri preminuvše konstaterali. Talijanski kralj je sirotam vu Francuzkoj, kojim su roditelji ali skrbniki vu koleri pomrli 5000 frankov daroval.

Pariz (službene vesti) 22. jul. Od včera večeri do denešnjega jutra 5-te vure vu Toulonu 28, Marseillu 38 ljudih vu koleri je vumrlo.

— **Potres vu Zagrebu**, koj se je bil pripetil na 19—20 pr. mes. u zoru; pišeju o njem ovo: Sparni zrak, koj je vladal u subotu noć, bil se je malo vu zorju dojduega dneva rezhladil. Po vrućem suncu na ve er ob 10 vuri vu sobotu silen se je viher bil od severa zdigel, koj akoprem vu pravcu severo-zapadnom i iztočnom s blesikavicom se pojavil, zrak je zblažil, ali curelo zato neje. Saki si je mislil, da vu razhladjennoj noći z vužitkom spal bude i vu istinu koji su tvrdoga sna, prespali su lēpo cēloga potresa i vihra. Nu nevugodna je bila noć gledēć na one, koji su strašljive nature i koji su lehkoga sna. Popolnoć ob 1 vuri i 20 minut slepeća blesikavica pojavila se bila i silna podzemna totnjeva za kojom je slēdil 2 čase trajujuć potres. Za tēm je taki jaki viher nastal i silen dežd se spustil.

— **Samoubojstvo**. Vu Pešti je zadnje dane ovoga meseca okol 10 vure na večer, jeden nepoznati mužkarec iz lančenoga mosta vu Dunaj skočil, i još predi neg bi mu bil na pomoć prespeli med dunajskimi vali tēlu mu je zniklo; na mostu našli su jeden škrljak, ambrelu i jednu cedulu, na koji su bile ove reči napisane »Rákoska fabrika za cigel Jos. Z. . . d«.

— **Zagiftanje š lugom**. Mauler Anton 4 meseca star dečec je vu hiži svojih roditelov naglo vumrlo. Pri paranju se je prenašlo, da je siromaško detešce s lugom zagiftano bilo, radi čega se je odredilo sudbeno lěčničko paranje, proti roditelom povodjena je sudbena iztraga.

— **Glas se**, da su stanovniki dolnje Dubrave molbenicu podestrl, da bi pri njih bil okružni sud za dolnji kraj. Bratja Hir-leri vel. tržci, veli se, da su vu to ime već i jednu hižu ponudili, gde bi sud bil.

— **Žalostni glas**. Krauthackera štrigovskoga notarjuša veliki je vudarec stigel. Mila njegova supruga dne 19 junijuša naglo je preminula.

— **Vu pažnju gospodarom**. Letos bude obćenito nadgledanje s nagradom skopčeno, vu Zalaármegjiji i to augustuša 10-ga vu veliki Kaniži. Za tako zvani medjimurski norijski fajt na poseb obdržavala se bude: V Belaticu aug. 7, v Čakovcu aug. 8. v Priloku aug. 9. Ovih vuzda dva naznačenih mestih naj se dopelaju od vseh treh okružnih norijskoga fajta kobile z žrebići svojimi jedno leto starimi, i lepše zdrebiće posedujuće kobile ne man e gazdi ima ući naj lepše leto stare žrebe, vsega skup 60 cekinov nagradjeni budu.

— **Nesreća**. Megla Ljudevit čerepaš i još jeden dečak magzina gospočije popravljajuć, julijuša 21 og polne iz 2 štoka visokoga stanja doli su opali; čerepaš na mesto mrtev je ostal, dečko pak si je nogu vtrgel Nesreći ovi su samo gori spomenuti krivi bili, kajti su lojtru, koju su pri svojem poslu nicali, slabo prevezali.

— **Potres** vu Čakovcu. Julijuša 22 po polne ob 4 vuri 20 minut, poldrugi čas trpeći potres opažaval se je. Pred potresom čulo se je grmljavici spodobna tutnjava.

— **Vu D aškovec** obdržavan je godišnji ispit dana 16 julijuša o. l. pod predsedničtvom gospodina plebanuša Mestrics Gabora u prisutnosti slavnog obč. zastupstva. Deca su u svih predmetih dobro odgovarala, a ponajbolje vu magjarskom čitanju i opisavanju stvarih i popevanju. A pred tem pak obdržavan je takaj bil ispit i to samo u magjarskom jeziku, kajti gospodin Kostyál podsudec iz Priloka poslali su na razdelenje 13 frt., onim, koji najbolje u magjarskom jeziku odgovarjali budu. Jos on dan gospon notariuš med četiri dijake novce razdelili su.

— **Iz Draskovec** nam pišeju, da u jutro ob 9 vuri dneva 25-oga julijuša 1884 u hataru Oporovec tak zvano mesto Malenka na Dravi pri melini, mlinari jesu prišli i na brēg spravili jednoga toplenika, koj je od zad za melini se zastavil. Tuliko pri poznalo je se, da okoli 28 godina star, a nezna se: gdo je, kaj je i odkud je?

— **Pogubljenje**. 26-oga julijuša v jutro ob 7 vuri vu Z-Egersegu bili su obešeni: vdovica Baráth Pavlova i Spingler János stanovniki iz lendavske brege; ovi su bili krvniki Baráth Pavla. 20 letah bude vre tomu, da vu našoj varmegjiji nije bilo pogubljenje, ali ov strahoviti grēh, kojega je žena proti svomu mužvu van zmislila i do kon ala. nije moglo prez najveće kaštige ostati.

— **Veliki ogen bil** je pr. mes. dne 18 u Legradu. Nesreća dogodila se po podne 3 pol sata i polag silne vrućine velikom brzinom dalje se je razprostirala tak, da već u 4 vuri 10 hiž i 28 postraničnihstranjah postalo je žrtvom plamna. O gašenju vatre niti govora nije moglo biti glavno trsenje je bilo, da se barem, zapreći dalnje širenje vatre što se je stranom od domaćih ljudih, stranom od iz susjednih obćinah u pomoć pridošlih po mogućnosti bilo učinilo. Više obitelji je ovom nesrećom na sdranjne siromaštvo došlo, na kojih nevolji izvan Stvoritelja samo oš edino bratinska plemenita ljubav pomoći može.

— **Samoubojstvo**. Menráth Ádám brijački pomoćnik u Vel.-Kaniži, radi svojega neizlěčivoga betega pr mes. 21 u polno i u velikoj oštariji k »Oroszlánu« sobu si je jednu zel i spištoljom storn nakanom, da se skonča 3-put je bil vu se strelil. Dvě kugle su mu u glavu otišle a jedna mu se je kraj srca zapiljala.

— **Nesreća**. Horváth Imbro foringaš iz Zalaegerszega pr. mes. dne 23 iz voza nametana zitom omeknul se je, i kak je opal na tuliko se je bil ozledil, da je u ovi ozledi 25 pr. mes. vumrl.

— **Utopil se je** Simon Vinci 15 let star dečak pr. mes. 15. ob 11 vuri pred poldnevom u vodi Zali kad se je kupal.

— **Žalostni glas**. Hencz Károly, grofa Tasilo Feštetića, vumirovljeni tistartov pr. mes. dne 16. u 76 letu dobe svoje, od starosti slabine vumrl je u Keszthelju. Pokojnika dne 17 pr. mes. od množine sažalujućega pokopali su. Bog mu se duši smiluj!